

КЫРГЫЗ БАНКЫ

Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Чүй пр. 168

E-mail: mail@nbkr.kg

www.nbkr.kg

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
2019-жылга каралган акча-кредит саясаты жөнүндө
БИЛДИРҮҮСҮ**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 12-декабрындагы № 2018-П-07-53-3-(ДКП) токтому менен жактырылган.

**Бишкек
2018-жыл декабрь**

Орто мөөнөткө каралган мезгил аралыгында Акча-кредит саясатынын негизги багыттарын жүзөгө ашыруу максатында (Улуттук банк Башкармасынын 2017-жылдын 13-декабрындагы токтому менен бекитилген), орто мөөнөттүк мезгилде 5-7 пайыз чегинде инфляциянын максаттуу көрсөткүчүнө жетүү үчүн Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары – Улуттук банк) ушул документте 2019-жылга карата акча-кредит саясатынын багыттарын жана тактикалык милдеттерин белгилейт.

2019-жылы Улуттук банк баа туруктуулугун колдоого багытталган саясатты жүргүзүүнү улантат. Баа туруктуулугу экономиканы өнүктүрүү үчүн маанилүү шарттарды түзөт жана өлкөдө макроэкономикалык туруктуулуктун негизги элементи катары кызмат кылат, бул, өз кезегинде, чечимдерди кабыл алууда экономикалык субъектилердин белгисиздигин төмөндөтүү менен өлкөдө ыңгайлуу бизнес-чөйрөнү түзүүгө, инвестициялык шарттарды колдоого, калктын жашоо деңгээлин жогорулатууга өбөлгө түзөт. Финансы секторунун туруктуулугу акча-кредит саясатынын экономикага тийгизген натыйжалуу таасиринин маанилүү шартынан болуп саналат.

Акча-кредит саясатынын сандык көрсөткүчү

Улуттук банктын акча-кредит саясаты 2019-жылы инфляцияны 5-7 пайыз чегинде кармап турууга багытталат – бул орто мөөнөттүк максаттуу көрсөткүч болуп саналат.

Республикада инфляциялык чөйрө кеңири түрдөгү факторлордун таасири астында түптөлөт, мисалы: тышкы экономикалык чөйрөнүн өнүгүүсү, ички рыноктун азык-түлүк товарлары менен каныгуусу, фискалдык саясат ж.б факторлор.

Улуттук банктын макроэкономикалык болжолдоолорунда дүйнөлүк жана региондук товардык-чийки зат рынокторунда туруктуу баалар, региондо экономиканын алгылыктуу өсүш арымынын сакталышы жана тышкы терс таасирлер жок учурда Кыргыз Республикасында экономикалык жигердүүлүктүн акырындап өсүшү сыяктуу факторлор эске алынат.

Күтүлүп жаткан макроэкономикалык өнүгүүнү эске алганда, 2019-жылы акча-кредит саясаты өлкө ичинде ыңгайлуу инфляциялык чөйрөнү түзүүгө багытталат.

Акча-кредит саясатынын чаралары

Улуттук банк, орто мөөнөткө каралган келечекте инфляциялык таргетирлөөгө акырындап өтүү боюнча иштин алкагында, өз күчүн трансмиссиялык механизмдин пайыздык каналын өркүндөтүүгө жана анын инфляцияга тийгизген таасирин жогорулатууга жумшайт.

Улуттук банктын эсептик чени акча-кредит саясатынын негизги инструменти бойдон калууда. Эсептик чен боюнча чечимдер кеңири моделдик аппаратты пайдалануу менен экономикалык талдап-иликтөөлөрдүн жыйынтыгынын негизинде кабыл алынат. Улуттук банк инфляция 5-7 пайыздан артышы мүмкүн болгон учурларда инфляциялык тобокелдиктерди жөнгө салуу максатында эсептик чен боюнча чечимдерди кабыл алууда консервативдүү жана проактивдүү ыкмага таянат.

Өнүккөн финансы рыногу акча-кредит саясатынын экономикага таасиринин ажырагыс жана маанилүү бөлүгү болуп саналат. Банктар аралык акча рыногун андан ары жигердүү өнүктүрүүгө өбөлгө түзүү иштери улантылат. Ушуга байланыштуу акча-кредит саясатынын тактикалык чаралары, алардын рынокто пайда болушуна жана көбүрөөк белгилүү болушуна өбөлгө түзгөн акча рыногунун кыска мөөнөттүү пайыздык чендеринин мындай динамикасын түптөө үчүн шарттарды түзүүгө багытталат.

Акча-кредит саясатынын тактикалык кадамдары жыл ичинде системада ликвиддүүлүк боюнча жагдайларды, ички акча жана валюта рынокторунун өнүгүү келечегин эске алуу менен түзүлөт.

2019-жылы банк тутумунда үстөк ликвиддүүлүктүн сакталышы күтүлүүдө. Системада оптималдуу ликвиддүүлүк деңгээлин камсыз кылуу үчүн Улуттук банк, эң негизгиси, ачык рынокто операцияларды жүргүзүү аркылуу ашыкча ликвиддүүлүктөн арылтуу операцияларын жүргүзүүнү улантат.

Коммерциялык банктарда ликвиддүүлүктү жигердүү тескөөдөн улам келип чыккан ликвиддүүлүк ажырымы пайда болгон учурда, Улуттук банк өзгөрүүлөрдү текшилөө үчүн акча-кредит инструменттерин ишке киргизүүнү кароого алышы ыктымал, бул да финансылык туруктуулукту камсыз кылат.

Экономикада депозиттер жана кредиттер боюнча чендерди калыптандыруу үчүн көрсөткүч катары кызмат кылган натыйжалуу кыйыр кирешелүүлүктү түптөөгө көңүл бурулат.

Экономикага акча сунушу Улуттук банк тарабынан ички өндүрүш талабын эске алуу менен жүзөгө ашырылат, бул туруктуу инфляция жана узак мөөнөттүү келечекте экономикалык өсүшкө түрткү берүү максатында акча көлөмүнүн тең салмактуу деңгээлин сактоо үчүн зарыл.

Улуттук банктын 2019-жылга каралган артыкчылыктуу багыты катары, мурдагыдай эле, нак эмес төлөмдөр жана эсептешүүлөр үлүшүн арттыруу саналат. Бул багытта рынокто жаңы төлөм жана финансы технологияларын изилдөө жана өнүктүрүү иши улантылат. Нак эмес төлөмдөр үлүшүн арттыруу акча-кредит саясатынын трансмиссиялык механизминде алгылыктуу таасирин тийгизет.

Бюджет-салык саясаты натыйжалуу акча-кредит саясатын жүзөгө ашырууда маанилүү элементи бойдон калууда. Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын 2019-жылга республикалык бюджетти жана 2020-2021-жылдарга болжолдоолор жөнүндө” мыйзамында белгиленген бюджеттик консолидация экономикадагы ликвиддүүлүктү натыйжалуу тескөөгө өбөлгө түзөт. Акча-кредит жана бюджет-салык саясаттарынын чараларын координациялоо, учурда иштеп жаткан Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен Улуттук банк тарабынан Ведомство аралык координациялык кеңеши чегинде туруктуу негизде маалымат алмашуу жана маселелерди макулдашуу аркылуу жүзөгө ашырылат.

Валюта саясаты

Акча-кредит саясатынын экономикага натыйжалуу таасиринин маанилүү шарты катары өзгөрүлмөлүү алмашуу курсу саналат. Ушундан улам Улуттук банк, мурдагыдай эле, Кыргыз Республикасы тарабынан кабыл алынган өзгөрүлмөлүү алмашуу курсу режимин улантат. Алмашуу курсунун түптөлүшү рыноктук механизмге негизделет. Улуттук банктын ички валюта рыногундагы иши алмашуу курсунун кескин өзгөрүүсүн текшилөөгө багытталат.

Улуттук банк тышкы чөйрөнүн ички валюта рыногуна таасирин тийгизиши мүмкүн болгон тобокелдиктерге жана кесепеттерге баа берүүнү улантат. Тышкы тобокелдиктер күч алган учурда Улуттук банк келип чыккан терс кесепеттерди жөнгө салуу үчүн акча-кредит саясатынын тиешелүү чараларын көрүшү мүмкүн.

Финансы секторунун туруктуулугун камсыз кылуу

2019-жылы акча-кредит саясатын жүргүзүүдө акча-кредиттик шарттарга таасирин тийгизиши мүмкүн болгон банктык жөнгө салуу жана макропруденциалдык саясат чөйрөсүндөгү өзгөрүүлөргө көңүл бурулат.

Улуттук банк 2019-жылы банк сектору жана микрокаржылоо сектору менен биргеликте банк жана микрокаржылоо секторлорун, төлөм уюмдарын өнүктүрүүнүн негизги багыттарын ишке ашырууну улантат.

Коммерциялык банктарда тобокелдиктерди кыскартуу максатында тобокелдиктерди тескөө системасын күчөтүүгө өзгөчө көңүл бурулат. Коммерциялык банктардын жана микрофинансылык уюмдардын ишинде тобокелдиктер деңгээлине жана аларды жөнгө салуу сапатына баа берүү каралган тобокелдикти аныктоого багытталган көзөмөлдү өркүндөтүү иши улантылат, бул финансы секторунун андан ары өнүгүшүнө шарт түзөт.

Коммуникациялык саясат

Улуттук банк жүргүзүлүп жаткан акча-кредит саясатына карата коомдун ишенимин жана түшүнүгүн жогорулатуу максатында, акча-кредит саясаты жагында ачык маалымат берүүгө умтулат. Жигердүү коммуникациялык саясатты жүргүзүү аркылуу Улуттук банк экономика субъектилери арасында инфляциялык күтүүлөрдүн түптөлүшү жана акча-кредит саясаты боюнча келечекте рационалдуу чечимдердин кабыл алынышына шарт түзөт.